

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1595/25
12.6.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Олге Арсовић, председника већа, Јасне Лозук и Зорице Банковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Томашевић, адвокат из Београда, улица Крунска број 54, против тужене “Addiko bank” а.д. Београд, са седиштем у Београду, Булевар Михајла Пупина број 6, чији је пуномоћник Јелена Јовићевић, адвокат из Београда, улица Дечанска број 23, ради раскида уговора, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 1284/22 од 16.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 12.6.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 1284/22 од 16.12.2024. године, у ставу првом и у другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Београду П 1284/22 од 16.12.2024. године тако што се тужилац АА из ..., **ОБАВЕЗУЈЕ** да туженој “Addiko bank” а.д. Београд, на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 402.725,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1284/22 од 16.12.2024. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев, којим је тужилац АА тражио да се раскине уговор о стамбеном кредиту број ... од 24.06.2008. године, закључен између правног претходника тужене, “Нуро Алре Адриа bank” а.д. Београд, и тужиоца због битно промењених околности. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован предлог тужиоца за одређивање привремене мере, којим је тражио да се забрани туженој отуђење и оптерећење стана број 19, поршине 55м², на четвртном спрату зграде број ... у улици ...у ... Ставом трећим изреке тужилац је обавезан да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 619.450,00 динара. Ставом четвртим

изреке тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Против наведене пресуде у ставу првом, другом и трећем изреке, тужилац је благовремено изјавио жалбу, из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Тужена је дала одговор на жалбу, са предлогом као у одговору. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у ожалбеном делу, у смислу одредбе члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС”, број 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је нашао да је жалба делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности. Апелациони суд налази да није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за правилно одлучивање, који нису у супротности са садржином изведених доказа у списима предмета, док је изрека пресуде јасна и не противречи разлозима исте датим у образложењу.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 24.06.2008. године, између правног претходника тужене “Нуро Алре Адриа банк” а.д. Београд као даваоца кредита и овде тужиоца као корисника закључен је уговор о стамбеном кредиту број ..., којим му је банка одобрила кредит у износу од 56.325,53 CHF у динарској противвредности, по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај. Кредит је одобрен као наменски у циљу плаћања дела износа купопродајне цене стана број 19, површине 55м², на четвртом спрату зграде број ... у улици ... у ... Корисник кредита се обавезао да одобрена средства кредита увећана за камату, отплаћује банци у виду једнаких месечних ануитета, где је први ануитет доспевао за плаћање дана 31.08.2008. године, а остали сваког последњег дана у календарском месецу, при чему је последњи ануитет доспевао дана 31.07.2037. године. Валута CHF је до момента потписивања уговора била стабилна и важила је као валута стабилности у оквирима светске економије. Почевши од 2009. године, почиње нестандартно и неубичајено да расте, у односу на РСД и друге валуте. За период од потписивања уговора дана 24.06.2008. године до дана утужења 09.12.2016. године, CHF је апресирао у односу на евро за 50,38% а у односу на РСД за 134,57%. У тренутку подношења тужбе тужиоца постојале су доспеле а неизмирене обавезе по предметном уговору о кредиту и то у износу од 2.455,91 CHF, или по структури 1.272,73 CHF на име главнице и 1.173,18 CHF на име редовне камате. Вредност валуте CHF по средњем курсу НБС у односу на РСД на дан 24.06.2008. године износила је 48,7503, а на дан 09.12.2016. године, износила је 114,354. Вредност валуте евро по средњем курсу НБС у односу на РСД на дан 24.06.2008. године, износила је 79,1266, док на дан 09.12.2016. године, је износила 123,4223. Понудом за закључење уговора о конверзији са индикативним обрачуном конверзије од 27.05.2019. године, датом у складу са чланом 4 и 6 Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима, тужена се обратила тужиоцу како би му се олакшала отплата стамбеног кредита са валутном клаузулом индексираним у

швајцарским францима. Наведеном понудом констатовано је да је тренутно стање дуга 48.460,68 CHF, да тренутна рата износи 285,08 CHF, односно 29.8999,19 динара, те да тренутно стање у еврима након конверзије износи 43.091,46 евра, да би ново стање дуга у еврима након умањења од 38% износила 26.716,71 евра, да би нова рата износила 159,76 евра, односно 18.843,39 динара. Тужилац је убрзо након закључења уговора о кредиту почео да ради у иностранству и није било проблема са исплатом. Међутим, уочио је да је висина његове обавезе стално расла, да му је проблем био да исплати и камату а камоли цео кредит. Посао у иностранству изгубио је 2014. године, од када нема примања и то је разлог што не измирује рате. Очекивао је да ће му банка предочити могућност раста CHF. Када је изгубио посао није тражио од банке раскид уговора, јер је покушао да нађе други посао и да исплати кредит. И после губитка посла је успео до 2016. године, да измирује рате, али не редовно. Није прихватио понуду за измену уговора који је тужена дала 2015. године, у складу са одлуком НБС, јер није имао више поверења у банке, а није прихватио ни понуду за закључење уговора о конверзији од 27.05.2019. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да у конкретној правној ствари нису испуњени услови из члана 133 Закона о облигационим односима за раскид уговора због промењених околности. Ово, будући да је нашао, да тужилац током поступка, поред истицања разлога за отежано испуњење обавезе отплате кредита у виду номиналне промене износа рате, односно да је током периода отплате његова рата порасла услед раста курса CHF у односу на динар, у којој валути је отплаћивао ануитете кредита, није доказао да су несумњиво промењене околности, заиста довеле до отежаног испуњења његове уговорне обавезе отплате кредита и до немогућности остваривања сврхе уговора које би учиниле основаним захтев за раскид спорног уговора. Наведено, имајући у виду да је првостепени суд током поступка утврдио да се тужилац није обраћао туженој захтевом за правичну измену уговора или за конверзију кредита, да је одбио понуде банке за конверзију дуга из CHF у евро, да није обавестио тужену о намери за раскид уговора чим је сазнао за промењене околности, те је одлучио као у ставу првом изреке.

Првостепени суд је, ставом другим изреке ожалбене пресуде одбио предлог тужиоца за одређивање привремене мере, налазећи да није учинио вероватним потраживање ради чијег обезбеђивања је предложио привремену меру, те је применом члана 449 Закона о извршењу и обезбеђењу одлучио као у ставу другом изреке.

Оваква одлука првостепеног суда је правилна и законита, због чега исту прихвата и другостепени суд.

Наиме, тужилац је захтев за раскид предметног уговора о дугорочном кредиту, закљученог са правним претходником тужене банке дана 24.06.2008. године, засновао на наводима да је након закључења предметног уговора дошло до енормног и неочекиваног скока вредности CHF у односу на динар, а која околност се у време закључења предметног уговора није могла предвидети, те да му је као последица овако енормног раста вредност швајцарског франка, у односу на динар, отежано испуњење уговорне обавезе, будући да је његова уговорна обавеза враћања кредита знатно увећана, а због које чињенице је уговор изгубио циљ и сврху, на које околности је вештак финасијске струке извршио поређење курса, утврдивши проценат

апресијације CHF у односу на евро и РСД.

Раскид уговора због промењених околности, регулисан је одредбама чланова 133-136 Закона о облигационим односима. Одредбом члана 133 став 1 Закона о облигационим односима, прописано је да ако после закључења уговора наступе околности које отежавају испуњење обавезе једне стране, или ако се због њих не може остварити сврха уговора, а у једном и другом случају у тој мери, да очигледно договор више не одговара очекивањима уговорних страна, и да би по општем мишљењу било неправично држати га на снази такав какав је, страна којој је отежано испуњење обавезе, односно страна која због промењених околности не може остварити сврху уговора може захтевати да се уговор раскине, ставом 2 да раскид уговора не може да се захтева ако је страна која се позива на промењене околности била дужна да у време закључења узме у обзир те околности, или их је могла избећи или савладати, а ставом 4 да се уговор неће раскинути ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговора правично измене. Чланом 135 истог закона, прописано је да пре одлучивања о раскидању уговора, односно његове измене, суд се руководи начелима поштеног промета, водећи рачуна нарочито о циљу уговора, о нормалном ризику код уговора односне врсте, општем интересу као и о интересима обеју страна. Имајући у виду одредбу члана 133 Закона о облигационим односима, на тужиоцу је био терет доказивања чињенице да је након закључења предметног уговора о дугорочном кредиту наступила околност која је отежала испуњење његове обавезе отплате кредита, конкретно да му је услед увећања месечних ануитета било отежано испуњење обавезе отплате кредита, а до ког увећања ануитета је дошло услед непредвиђеног раста курса CHF у односу на динар као валуту исплате, односно отплате кредита. Уговор о кредиту као двострани правни посао, ствара права и обавезе како за банку као даваоца кредита, тако и за физичко или правно лице као корисника кредита. Приликом закључења уговора и одређивања висине обавезе, странке имају у виду постојеће околности, односно оне околности које ће према предвиђању у домену њихове моћи наступити у будућности. Међутим, уколико су током извршења наступили одређени догађаји, који су по својој природи изванредни и ако их странке у време закључења нису могле предвидети, оне представљају један од кумулативних услова за раскид уговора, с обзиром да само присуство изванредног догађаја није довољно за раскид уговора, већ захтева да оно доводи до претерано отежаног извршења обавезе. Дакле да би дошло до раскида уговора у присуству изванредности и непредвидивости, догађај треба да доведе до тога да је испуњење обавезе за једну странку постало претерано отежано, с тим да и у ситуацији постојања кумулативних услова закон предвиђа да се уговор неће раскинути ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговора правично измене. На тужиоцу је био терет доказивања у погледу одлучне чињенице отежаног испуњења уговорне обавезе, као једног од кумулативних услова за раскид уговора због промењених околности, поводом којих се тужилац изјасио у свом исказу, наводећи да је и губитак посла током 2014. године, од када нема примања, разлог што не измирује рате, иако их је нередовно измиривао све до 2016. године, дакле неколико година након наступања промењених околности.

Такође, код испуњености услова за раскид уговора због промењених околности од утицаја су и права тужиоца као корисника кредита и дужности банке као даваоца кредита садржане у одредби члана 9 став 5 уговора, те Одлуке Народне банке Србије о мерама за очување стабилности финансијског система у вези са кредитима

индексираним у иностраној валути од 24.02.2015. године и Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима. Одредбом члана 9 став 5 предметног уговора, уговорено је да током отплате кредита, банка може на захтев корисника кредита одобрити конверзију кредита одобреног уз валутну клаузулу CHF у кредит са валутном клаузулом у евро уз наплату накнаде од 1% на остатак дуга. Одлуком Народне банке Србије о мерама за очување стабилности финансијског система у вези са кредитима индексираним у иностраној валути донетој 24.02.2015. године, била је прописана дужност банке да кредит индексирани у швајцарским францима и другој иностраној валути, конвертује у кредит индексирани у евро по курсу и на начин предвиђен том одлуком и да корисницима стамбених кредита индексираних у швајцарским францима и другој иностраној валути конвертује у кредит индексирани у евро и по курсу и на начин предвиђен овом одлуком, те да корисницима стамбених кредита индексираних у швајцарским францима, најкасније 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке понуди четири конкретно наведена модела закључења анекса уговора којима би се изменили услови отплате кредита. Законом о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима ("Службени гласник РС" број 31/19), чланом 1 прописано је да се овим законом уређују права и обавезе банке и корисника финансијских услуга-физичких лица са којима је банка закључила уговор о стамбеном кредиту са валутном клаузулом-индексираним у швајцарским францима у поступку конверзије дуга по основу овог кредита у дуг индексирани у еврима, а чланом 4 да је банка код које корисник отплаћује стамбени кредит, односно која има потраживање по основу тог кредита на дан ступања на снагу овог закона, дужна да понуди конверзију преосталог дуга по том кредиту у дуг индексирани у еврима, по курсу за конверзију, а преостали дуг у смислу става 1 овог члана чини износ главнице на дан конверзије увећан за износ доспеле, а ненаплаћене редовне камате на дан конверзије, а износ добијен конверзијом из става 1 овог члана умањује се за 38%. Институт раскида уговора представља крајње средство заштите уговорних страна, а што произлази из наведене одредбе члана 133 став 4 Закона о облигациони односима. Тужилац је као корисник кредита имао могућност да у току периода отплате кредита банци поднесе захтев да се преостали износ главнице искаже у валути евро, односно изврши конверзија преосталог износа главнице у валути евро, сходно одредби члана 9 став 5 наведеног уговора о кредиту, а такође тужена је поступајући у складу са одредбом члана 46 Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима, тужиоцу као кориснику кредита понудила конверзију преосталог дуга по предметном кредиту, у дуг индексирани у еврима по курсу за конверзију, уз умањење његове обавезе за 38% а на који начин је тужилац имао могућност, односно било му је понуђено да се одговарајући услови из уговора о кредиту правично измене.

Међутим, насупрот очекивањима од тужиоца као дужника по предметном уговору да превазиђе догађај у циљу испуњења уговорне обавезе, он је, иако му је банка понудила конверзију преосталог дуга по предметном уговору у дуг индексирани у еврима по курсу за конверзију, уз умањење његове обавезе за 38%, што би у конкретном случају дуг са износа од 43.091,46 евра умањило на дуг у износу од 26.716,71 евро, односно рату са 29.899,19 динара, умањила на износ од 18.843,39 динара, према курсевима CHF, евро и РСД на дан 27.05.2019. године, када је учињена понуда банке тужиоцу, понуду није прихватио, те није пристао да се одговарајући услови уговора о кредиту измене.

Такође тужилац није одмах по сазнању за наступање спорних околности-пораста валуте CHF обавестио тужену о намери да раскине уговор, већ је тужбу за раскид поднео неколико година након наступања промењених околности, све време извршавајући своје уговорне обавезе и након губитка посла 2014. године, при чему је обавезе неродовно извршавао све до 2016. године, након чега је престао са плаћањем и поднео тужбу за раскид уговора.

Према томе, како се тужилац није обратио туженој захтевом за правичну измену уговора, нити је прихватио понуде тужене за конверзију кредита 2015. године и 2019. године, нити је обавестио тужену о намери за раскид уговора чим је сазнао за промењене околности, већ је све до 2016.године наставио да испуњава своје уговорне обавезе и под промењеним околностима и након што је остао без посла 2014.године, те да током поступка није доказао из којих разлога му је увећање рата отплате кредита отежало испуњење обавезе, да би се могло закључити да су наступиле околности које му отежавају испуњење обавезе и због којих се не може остварити сврха спорног уговора, будући да током поступка није доставио доказе на околности његовог имовног стања, које би било такво да не би могао да одговори испуњењу обавезе уредног отплаћивања кредита, то по налажењу овог суда, нису испуњени услови за раскид предметног уговора о кредиту сходно одредбама члана 133 Закона о облигациони односима.

Имајући у виду садржину понуде за закључење уговора о конверзији са индикативним обрачуном конверзије од 27.05.2019. године, који је банка упутила тужиоцу, а из које произлази да је у време учињене понуде дуг тужиоца, конвертован из валуте CHF у валуту евро износио 43.091,46 евра, а да би након прихватања понуде и умањења од 38% износио 26.716,71 евра, односно да би рата која је у том тренутку износила 29.899,19 динара, након прихватања понуде и умањења износила 18.843,39 динара, то су неосновани и без утицаја на другачију одлуку суда жалбени наводи тужиоца којима указује да наведена понуда не обезбеђује ни приближно правично и потпуно обештећење тужиоца, услед уговарања валутне клаузуле у CHF, те да првостепени суд не образлаже и не објашњава на основу чега је закључио да би прихватањем понуде о конверзији уговор о кредиту био измењен и омогућена лакша отплата кредита.

Жалбени наводи којима се указује да је неправилно налажење првостепеног суда да се тужилац није обраћао туженој банци, с обзиром да из његовог исказа недвосмислено произлази да се одмах након првог несразменог увећања месечног ануитета обратио туженој банци, неосновани су, имајући у виду да из исказа тужиоца произилази да се не сећа да је поднео захтев за конверзију предметног уговора о кредиту из валутне индексације CHF у валуту евро, да није ни знао да има ту опцију, те да мисли да и случају да је поднео захтев да би била идентична ситуација као са понудом за конверзију која му је дата од стране банке, те да мисли да је његова мајка одлазила да пита у банку за измену уговора и преласка на евро, али да није сигуран.

Приликом одлучивања, апелациони суд је имао у виду и остале жалбене наводе али је нашао да исти нису од утицаја на законитост и правилност првостепене пресуде, како у односу на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Према томе, како првостепена пресуда у потврђеном делу није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити оним повредама на које се посебно указује изјављеном жалбом, те како је иста заснована на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању и донета на основу правилне примене материјалног права, то је применом члана 390 ЗПП, потврђена као у ставу првом изреке.

Како тужилац у конкретној правној ствари, није доказао испуњеност услова за одређивање предложене привремене мере прописане одредбом члана 449 Закона о извршењу и обезбеђењу, то је правилно првостепени суд одбио такав предлог, те је применом члана 401 тачка 2 ЗПП, потврђен као у ставу првом изреке.

Међутим првостепени суд је одлучујући о накнади трошкова парничног поступка, погрешно применио одредбу члана 154 ЗПП, када је тужиоцу досудио на име трошкова због заступања од стране пуномоћника из реда адвоката износ од 90.000,00 динара за састав одговора на жалбу и износ од 90.000,00 динара за састав одговора на ревизију, те таксу на одговор на жалбу у износу од 36.725,00 динара, имајући у виду да исти у смислу члана 154 ЗПП, не представљају нужне трошкове, те је применом члана 401 тачка 3 ЗПП, преиначено решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке ожалбене пресуде, и одлучено као у ставу другом изреке. Имајући у виду наведено, то је применом члана 150, члана 153, члана 154 и члана 163 ЗПП, туженој признато право на накнаду трошкова парничног поступка због заступања од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав одговора на тужбу у износу од 45.000,00 динара, приступ на четири одржана рочишта у износу од по 49.500,00 динара, приступ на четири неодржана рочишта у износу од по 27.000,00 динара, трошкове вештачења у износу од 15.000,00 динара, те таксе за одговор на тужбу у износу од 36.725,00 динара, односно укупно износ од 402.725,00 динара, све одмерено сходно важећој Адвокатској и Таксеној тарифи у време пресуђења.

Имајући у виду укупни постигнути успех тужиоца у поступку, те да састав одговора на жалбу не представља у смислу члана 154 ЗПП, нужне трошкове за вођење другостепеног поступка, то парничним странкама не припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка, те је одлучено као у ставу трећем изреке.

Председник већа-судија
Олга Арсовић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић